

จากการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ทำให้สังคมต่างมุ่งเน้นเข้าหาทุนนิยม ต่างกอบโกยผลประโยชน์และหวังกำไรให้ได้มากที่สุด ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่และความสุขแท้จริง กอปรกับในหลวงได้ทรงมีแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ปวงประชาน้อมนำไปสู่การปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างรอบด้าน สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับทุกกิจการ แต่การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาในวิสาหกิจชุมชน อีกมิติหนึ่งที่เป็นฐานรากของชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลดีของการประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 2) ศึกษากระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ในการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 3) เปรียบเทียบระดับความเป็นไปได้ของการประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และ 4) ศึกษากรณีศึกษาเฉพาะรายของวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (mixed methodology) ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 400 คน ถึงผลดีของการประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง ระยะที่ 2 ศึกษากระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้และแนวทางปฏิบัติ ที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดประชุมผู้ประกอบการในภาคส่วนต่างๆ จำนวน 30 คน รวมถึงศึกษากรณีศึกษาเฉพาะรายของวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 แห่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ระดับลึก (in-depth interview) และการสนทนากลุ่ม (focus group)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.0 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 35.0 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 71.8 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 43.8 มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้ว 1-10 ปี ร้อยละ 60.3 และมีรายได้ปัจจุบันเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 75.0

ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น ร้อยละ 34.8 เปิดดำเนินการ ระหว่างปี 2541-2550 ร้อยละ 60.3 และมีขนาดของสินทรัพย์ต่ำกว่า 3 แสนบาท ร้อยละ 52.3 วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จะมีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 10,000 – 50,000 บาท ร้อยละ 23.0 โดยมีแหล่งเงินทุนจากทุนส่วนตัวและญาติพี่น้อง ถึง ร้อยละ 63.3

ส่วนของการผลิตและการจัดการนั้น ส่วนใหญ่ใช้แหล่งวัตถุดิบ เครื่องมือ/แหล่ง ส่งสินค้า (supplier) จากท้องถิ่น ร้อยละ 60.8 ด้านทุนด้านเทคโนโลยีเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในปัจจุบันนั้นคืออยู่แล้ว ร้อยละ 57.8 ส่วนการจัดจำหน่ายสินค้า/ผลิตภัณฑ์จะจำหน่ายในท้องถิ่น หรือจังหวัดตนเอง ร้อยละ 49.3 มียอดขายต่ำกว่า 3 แสนบาท ร้อยละ 41.5 และมีจำนวนพนักงานไม่เกิน 10 คน ร้อยละ 68.5

การนิยามความหมายเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ประกอบการ พบว่า มีความเข้าใจดี โดยทุกคนเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้และเกิดประโยชน์กับตนเอง ครอบคลุมและสังคมอย่างมาก ทั้งยังนำมาปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากวิถีชีวิตเศรษฐกิจที่ผ่านมา

การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ ส่วนใหญ่ได้รับความรู้มาจากภายนอกท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ 73.0 โดยแหล่งของความรู้ที่ได้รับนั้นมาจากสื่อบุคคลมากที่สุด ร้อยละ 49.8 ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างได้นำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบการวิสาหกิจชุมชนของตนอย่างมาก ร้อยละ 36.0 ส่วนผลที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนได้รับอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 40.8 โดยใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจแบบประหยัดมากที่สุด ร้อยละ 44.5

การปฏิบัติที่ดี ที่ถือเป็นผลสำเร็จในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างยึดถือ การซื้อสัตย์ต่อลูกค้าและผู้บริโภค มากที่สุด ร้อยละ 19.1 รองลงมา คือ การผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อการจำหน่ายไม่เหลือมากเกินไป ร้อยละ 13.5 ทั้งนี้การปฏิบัติที่ดีจากการรวมกลุ่ม การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ พันธมิตรร่วมกัน และการกระจายความเสี่ยง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการเรียนรู้มี 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้จากวงในเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากกลุ่ม และการเรียนรู้จากองค์กร ส่วนการจัดการความรู้ได้มาจากประสบการณ์ในพื้นที่ การจัดการความสัมพันธ์และการจัดการความรู้ระหว่าง ผู้นำ สมาชิกกลุ่ม หน่วยงานรัฐและสถาบันวิชาการ โดยที่กระบวนการจัดการความรู้เป็น กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของวิสาหกิจชุมชน การทบทวนความรู้ การจัดปรับ/จัดการให้ การจัดกิจกรรมร่วม ความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข รวมถึงความสุขของผู้ประกอบการและแรงงาน

ปัจจัยการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อการใช้จ่ายด้านอาหารและด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด ($\bar{X} = 1.9$, S.D.= 0.8) และ ($\bar{X} = 1.9$, S.D.= 0.6) และการใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล

($\bar{X} = 1.7$, S.D.= 0.7) ด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อการมีความรู้เรื่องการประกอบอาชีพมากที่สุด ($\bar{X} = 2.7$, S.D.= 0.5) การทำการผลิตด้วยแรงงานในครัวเรือน ($\bar{X} = 2.4$, S.D.= 0.7) และการมีเครื่องมือในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 2.4$, S.D.= 0.6) ส่วนกิจกรรมทางสังคมกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์อันดีของสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด ($\bar{X} = 2.7$, S.D.= 0.5) ในภาพรวมของการดำเนินวิสาหกิจชุมชนฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.3$, S.D.= 0.6)

ก่อนการใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการออมเงินไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 71.3 ($\bar{X} = 52,232.7$, S.D.= 65,383.0) แต่ภายหลังใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเงินออมอยู่ระหว่าง 10,001-50,000 บาท ร้อยละ 41.4 ($\bar{X} = 100,289.0$, S.D.= 186,798.0) ส่วนสถาบัน/แหล่งที่รับฝากเงินออมของวิสาหกิจชุมชนของคือ ธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 71.3 มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 รายที่ต้องกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการกิจการวิสาหกิจชุมชนของตน เพื่อการซื้อวัตถุดิบมากที่สุด รองลงมา คือ การซื้ออุปกรณ์การผลิต/เครื่องจักรและเครื่องมือ

ผลดีที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้/การจัดการความรู้ มีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด ($\bar{X} = 4.4$, S.D.= 0.7) รองลงมา คือ การมีหนี้สินน้อยไม่ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ($\bar{X} = 4.3$, S.D.= 0.7) และภาพรวมของผลดีที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้/การจัดการความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7$, S.D.= 0.9) ผลที่เกิดจากการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง ก่อนนำแนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.0$, S.D.= 0.7) โดยข้อที่เห็นว่าสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด คือ ความซื่อตรงในการประกอบการ ($\bar{X} = 2.4$, S.D.= 0.7) ส่วนข้อที่เห็นว่าสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้น้อยที่สุด คือ การใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 1.7$, S.D.= 0.6)

ส่วนภายหลังการนำแนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจชุมชนเพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.6$, S.D.= 0.5) โดยข้อที่เห็นว่าสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด คือ ความซื่อตรงในการประกอบการ ($\bar{X} = 2.9$, S.D.= 0.3) รองลงมา คือ การมีชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ($\bar{X} = 2.8$, S.D.= 0.4) การดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดี ($\bar{X} = 2.8$, S.D.= 0.4) การพึ่งพาตนเองได้ทางจิตใจ ($\bar{X} = 2.8$, S.D.= 0.4) การก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีร่วมกัน ($\bar{X} = 2.8$, S.D.= 0.4) ส่วนข้อที่เห็นว่าสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้น้อยที่สุด คือ การพึ่งพาตนเองได้ทางเทคโนโลยี ($\bar{X} = 2.3$, S.D.= 0.7)

เปรียบเทียบความแตกต่างของประโยชน์ที่ได้รับทั้งก่อนและหลังการนำแนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจชุมชน คือ 1) การมีชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข 2) การดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดี 3) การใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และการจัดการ 4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน และ 5) การสร้างเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

ข้อค้นพบ การดำเนินวิสาหกิจชุมชนต้องมีการเรียนรู้และเชี่ยวชาญเฉพาะในสาขาที่ทำ การจัดการแบบค่อยเป็นค่อยไป บนพื้นฐานของความไม่เสี่ยง เน้นความซื่อสัตย์และการประหยัดเป็นสำคัญ การสร้างความสุขร่วมกัน การอุทิศตนให้แก่สังคม รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจชุมชน 21 ประการ

ข้อเสนอแนะ รัฐควรสอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียงในการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงมหาวิทยาลัย การทำเป็นตัวอย่างที่ดี การสร้างรากฐานความสัมพันธ์ครอบครัวที่เข้มแข็ง และการปฏิบัติของวิสาหกิจชุมชนบนพื้นฐานของหลักศาสนาธรรม มีความซื่อสัตย์และคุณธรรมเป็นที่ตั้ง ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

Abstract

219671

From the main paradigm of development to modernization which leads all societies to compete for seeking on maximize profit and interests (and this is the main goal of capitalist society), surely it yields so many main deteriorate effects to the way of people life and happiness. As the special one who see the inappropriate effects from its results, King Bhumipol, the king of Thailand, has develop the one great solution so called Sufficiency Economic Philosophy to tackle on the mentioned effects and give it for his citizen. We can say to that the philosophy can be applied to utilize with all activities and businesses. Therefore this research would focus on the study of the philosophical effects in community enterprises. And it was aimed to study 1) the good effects of its applications for entrepreneurs in community enterprises 2) the learning process and knowledge management of community entrepreneurs for their business development under the philosophical way 3) the probability of its application on the different business groups 4) the case of community enterprises that were succeed from it. Mix methodologies both from quantitative and qualitative methods were employed to use in the study. And this was launched on 2 periods as to:

The first phase: By the structured interviewing questionnaires, the entrepreneurs accounted to 400 were selected to interview about their opinions to the good effects of its applications

The second phase: From the focus group meeting of 30 entrepreneurs selected from the different community enterprises, their learning process, knowledge management and the appropriate ways of practices were studied. Besides it was included to the successful cases. And these were studied in more details by the way of in-depth interviewing.

From the results, it was found that majority of the respondents were female (64.0%) and had their ages between 51-60 year olds (35%). They were married (71.8%) and largely graduated under secondary school (43.8%) 60.3% of them had work experiences ranged from 1-10 years. Most of them

accounted to 75% had enough income. Their community enterprises were classified as to the business that sell community and local goods (34.8%) and opened between the years of 2541-2550 (60.3%). 52.3% of them had their business scales lower than 300,000 Baht. Majority had registered capital money ranged from 10,000-50,000 Baht (23.0%). 63.3% gained this money from their own and relatives.

For the manufacturing and management, they mainly used raw material resources/instruments/suppliers from local or community areas (60.8%). During the interviewing time, 57.8% thought that their technology capital was quite good enough when compared to all of the other capitals. 49.3% would sell and distribute their goods or products in local area and internal province. By largely they got their revenues under 300,000 Baht (41.5%) and had employees not more than 10 persons (68.5%).

When asking to the meaning of sufficiency economy, they had good understanding and all thought that it could be applied to utilize so much for themselves, their family and society. Besides it was also really employed to practice in their daily living through the learning process of critical economic recession in the passage period.

For their seeking to the knowledge from sources, 73.0% were mostly gained from outsource. 49.8% were received it from personal media. Also they brought up the received knowledge to run their businesses so much (36.0%) too. 40.8% thought that the knowledge could yield many benefits for their businesses. And the money saving was mainly practiced (40.8%).

When considering to the good practices that was held up to their businesses as the one successful model, they thought that it was their faithfulness to customers and consumers (19.1%) and enough manufacturing of goods for selling or not its overwhelming (13.5%). The good practices were happened from their collective business activities, construction of learning network, building up alliances, zero risk investments, community learning center, and sufficiency economic community. For the learning types, it was classified into 3 types as to their internal self-learning, group learning, and organization learning. They also managed the knowledge from their experiences in local areas, social relationship and knowledge management between leaders, group members, government organizations and academic institutes. The processing of knowledge management was related to problem conditions in businesses, knowledge reviews, arrangement of collective business activities, strengthening of community business groups, the problems, obstacles and its solutions, in additional to happiness of entrepreneurs and employees.

To view on their necessary living factors, most gave respectively their main importance to food and housing expenses ($\bar{X} = 1.9$, S.D. = 0.8), ($\bar{X} = 1.9$, S.D. = 0.6) and medical care expenses ($\bar{X} = 1.7$,

S.D. = 0.7). For the economic activities, majority gave their great importance to the knowledge of how to earn money income from occupations ($\bar{X} = 2.7$, S.D. = 0.5), manufacture with household labor ($\bar{X} = 2.4$, S.D. = 0.7) and occupational instruments ($\bar{X} = 2.4$, S.D. = 0.6) respectively. The construction of warm family was also mainly accepted as to the social activities from the respondents ($\bar{X} = 2.7$, S.D. = 0.5). Overall of the businesses were perceived at moderate level ($\bar{X} = 2.3$, S.D. = 0.6).

Before using of the sufficiency economic way, most of them accounted to 71.30% had their saved money not more than 5,000 Baht ($\bar{X} = 52,232.7$, S.D. = 65,383.0), but after following up it, 41.4% had the money between 10,001-50,000 Baht ($\bar{X} = 100,289.0$, S.D. = 186,798.0). 71.3% save the money with commercial banks. 72 of the respondents borrowed the money for raw materials and instruments/machines and equipments respectively.

By the effects of this learning process/ knowledge management, Most were proud of themselves from the way of sufficiency practices ($\bar{X} = 4.4$, S.D. = 0.7) and following this was very few debts which did not cause any problem in family ($\bar{X} = 4.3$, S.D. = 0.7). Overall of the effected was categorized as good level ($\bar{X} = 3.7$, S.D. = 0.9). Also they could adapt themselves well to respond the present, global economic situations too. Before the practices, they ever perceived to its benefits at moderate level ($\bar{X} = 2.0$, S.D. = 0.7). In the other details, faithfulness to customers was mostly perceived to be benefits ($\bar{X} = 2.4$, S.D. = 0.7) but usage of community activities for sufficiency learning and knowledge management was slightly perceived ($\bar{X} = 1.7$, S.D. = 0.6).

After mobilizing the practices, it was found that the practices were better accepted at good level ($\bar{X} = 2.6$, S.D. = 0.5). The faithfulness and sharing of happiness life was respectively accepted ($\bar{X} = 2.9$, S.D. = 0.3) and ($\bar{X} = 2.8$, S.D. = 0.4). Moreover these the flexible way of life as to moderate, rationality, and immunity ($\bar{X} = 2.8$, S.D. = 0.4), self-reliance especially in mind ($\bar{X} = 2.8$, S.D. = 0.4), and shared development of good quality of life ($\bar{X} = 2.8$, S.D. = 0.4) were also endorsed too. But the self-reliance on technology was fewest gotten ($\bar{X} = 2.3$, S.D. = 0.7).

To compare the differentiates of perceived benefits before and after the practicing as to 1) sharing of happiness 2) Following up the flexible and moderate ways of life as moderate, rationality, immunity 3) Using of community activities as the tool of learning and management 4) Promoting of collective action and net working among community organizations 5) Building up economic, social and environments with balancing ways.

To compare the practices of studied community enterprises, it was found that there were not so much different among them. The practices were started from personal, family and to community business

level. For more the details, it was focus on self-reliance, economization, saving, and risk management. All of the knowledge were learnt and managed in their community enterprises.

Findings: To mobilize the businesses, the entrepreneurs must have the learning process and special skills in their community business sectors. The businesses must be slowly managed or step by step. It was also significantly focus on faithfulness, saving, sharing of happiness, self-dedicating for social and perceiving to 21 points of the benefits from the practices.

Suggestions: Thai government should educate and disseminate this concept in all educational institutes ranged from primary school to university level. To be the good model of this, many leader groups must follow the practices and lead the others to follow them. The family relationship must be established and strengthened. Beyond the practices, religious laws, faithfulness, morality must be also visibly employed and learnt.